

Uit de praktijk Proefondervindelijk

Aflevering 4: voorkruipers verdringen de concurrentie

Hollandsgroen Tuin- en Landschapsarchitecten is een proef gestart met als doel een breder sortiment mengsels te ontwikkelen voor het extensieve groendak. De proef onttaarde onder invloed van zon, droogte en regen in een soapserie a la Goede Tijden Slechte Tijden. In het najaar kon echter met een goed gevoel de eerste reeks worden afgesloten: alle proeven stonden er weer fris en vrolijk bij. Maar hoe hielden de mengsels zich in hun eerste winter?

Januari met uitgebloeide aster en groen blad van anjer en saxifrage

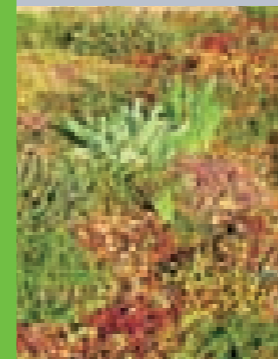
Weet u het nog? Vijf proefmengsels waarvan drie in proefbakken en twee op ons eigen dak. De basis van deze mengsels is een sortiment sedums dat geschikt is voor een substraatlaag van 6 centimeter waaraan nieuwe plantensoorten zijn toegevoegd. Op het dak is echter ook een prairiemengsel samengesteld waaraan geen enkele sedum te pas komt en dat uitgaat van een substraatlaag van ongeveer 12 centimeter.

Nog even ter herinnering de mengsels met hun karakteristieken:

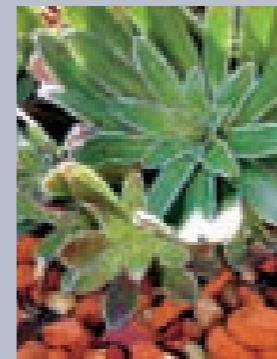
- prairiemengsel, in de voorzomer rijkbloeiend en daarna vooral hoog opgaand en wuivend
- schaduwmengsel, met varens, geranium en siergras, hele jaar door aantrekkelijk
- iris-alliummengsel, met sieruien en iris en rijkbloeiende hertshooi
- saxifrage-astermengsel, met afgelopen najaar fantastisch bloeiende asters en hoge sedumsoorten
- grijsbladig-primulamengsel, met sleutelbloemen, muizenoor en petrorhagia

Ondertussen weten we dat de afgelopen winter extreem zacht is geweest. Geen goede referentie dus voor hoe soorten zich in de winter houden, wel goed voor de planten in hun eerste jaar.

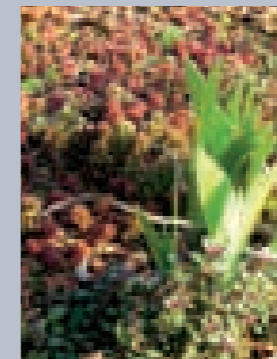
Meer kenmerkend voor de afgelopen winter waren de stormachtige periodes. Die hebben flink huisgehouden op het proefdak en in de bakken.

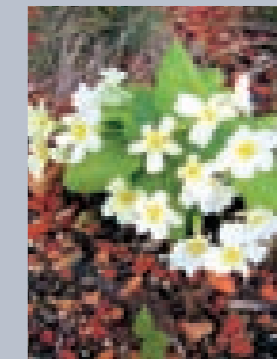
Iris-allium mengsel groeit mooi gelijkmatig dicht

Saxifrage uit het astermengsel

Iris eind maart

Primula veris

Schaduwbak met Arabis procurrens en Primula veris in bloei

Het dak was na de krachtige stormen begin dit jaar een stuk kaler, maar er zijn geen planten ontworteld en evenmin is er substraat weggewaaid.

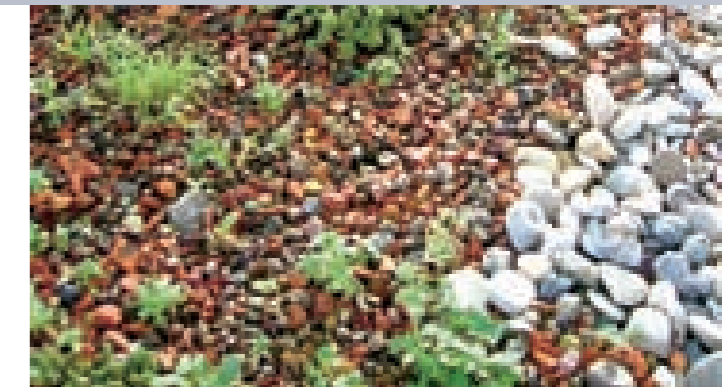
Al met al is het een makke winter geweest. Dat heeft als voordeel dat half februari de eerste bloemen alweer verschenen. Verbazingwekkend genoeg niet in de bak met het grijsbladige-primulamengsel, maar in de schaduwbak. Hier bloeien de primula's en de arabis volop, waarschijnlijk dankzij hun beschutte standplaats en ondanks de geringe hoeveelheid zon.

Waarnemingen

Per aflevering van deze soapserie, want zo zie ik de proeven nog steeds, probeer ik conclusies te trekken aan de hand van mijn waarnemingen. En ja, ook deze winter is me het een en ander opgevallen in de bakken en op het dak. Twee dingen:

Ten eerste: het prairiemengsel, hoe vrolijk ook in de zomer, zag er somber en verdord uit. Om ook het winterbeeld vrolijk te krijgen zullen er toch wat wintergroene planten toegevoegd moeten worden. Het idee dat het laten staan van de siergrassen voldoende sfeer zou geven was tot de storm wellicht een goed idee, maar na de storm werd het een trieste bedoening. De andere bakken gaven wat dat betreft eigenlijk geen probleem, mede omdat het basismengsel van sedum hier een deel van de aantrekkelijkheid voor z'n rekening neemt. De schaduwbak en het saxifraga-astermengsel schoten wat dit betreft er bovenuit: beide hadden ook in de winter nog veel interessants te bieden door onder andere wintergroene varens en siergrassen of door saxifraga, anjerblad en hemelsleutel.

De tweede conclusie is dat er zelfs in het eerste jaar al sprake kan zijn van onderlinge concurrentie. In de proeven heeft het nieuwe sortiment zich over het algemeen heel gelijkmatig ontwikkeld. Behalve in de proef met het grijsbladige primulamengsel. Hier hebben de muizenoor en de petrorhagia zich explosief ontwikkeld en vullen nu zeker voor 20 procent de bak terwijl ze samen voor 8 procent zijn aangeplant. Dit is ten koste gegaan van voornamelijk de sedumplanten en groeiruimte van de andere planten. Of deze soorten straks voldoende tegenwicht kunnen bieden zal nog moeten blijken. Bovendien rijst het vermoeden dat het muizenoorje wat toegepast is niet helemaal soortecht is, wat wellicht de reden is van de wijde vertakkingen en het woekergedrag van de plant.

Iris sieruimengsel in januari

Nog een soapseizoen

In de standaard sedummengsels die al jaar en dag worden gebruikt is het concurrentieprincipe leidraad voor de verhoudingen binnen het mengsel. De ene sedum groeit snel, de volgende is sterk zodenvormend en de derde valt al na een paar jaar weg, maar doet het vooral de eerste jaren goed. Door het juiste evenwicht hier in te vinden kun je een mengsel ontwikkelen dat jaren mee gaat en toch voldoende afwisseling te bieden heeft.

Petrorhagia staat er om bekend dat ze het vooral de eerste twee jaar goed doet. In ons geval heeft de plant zich extreem uitgezaaid en beheerste ze afgelopen zomer voor een groot gedeelte de bak. Het muizenoorje is daarentegen veel zodenvormender dan de muizenoor die we doorgaans gebruiken en geeft een ander beeld dan we deze plant van te voren hadden toebedeeld. Deze plant woekert nu door de bak heen.

We zullen nog een soapseizoen wachten om te zien of ingrijpen noodzakelijk is en of deze plant wel thuis hoort in dit nieuwe mengsel. Duidelijk is dat in dit mengsel sommige soorten nu weinig overlevingskansen hebben en we zullen in het onderhoud hierin moeten sturen om de woekeringen binnen de perken te houden en zo de andere proefsoorten goed te kunnen volgen. Wellicht is de concurrentie dit eerste jaar ook sterker door de slappe winter. Helemaal zeker weten doen we dat niet, maar het is toch opvallend dat het muizenoorje half februari alweer druk groeit terwijl de primula's in deze bak nog niet bloeien (in de andere bak wel) en de andere planten nog helemaal niets van zich laten zien.

Wordt vervolgd, net als een echte soapserie.

Annemieke Langendoen,
ontwerper bij Hollandsgroen Tuin- en Landschapsarchitecten